

Temadag om narcissisme

Dansk Psykolog Forenings
Selskab for Misbrugspsykologi

30.04.18

Narcissistiske Forstyrrelser

Teorier, kliniske manifestationer og behandlingsmuligheder

Jane Fjermestad-Noll

- Læge KU 2005
- Speciallæge i Psykiatri 2012
- Specialist i psykoterapi 2016
 - Gruppe analyse, IGA
- Phd studerende KU 2014-
 - Depressive phenomenology and predisposing psychological factors in patients with and without narcissistic traits
- Overlæge Psykiatrisk Klinik Slagelse

Hvem er I?

- Kort runde
 - Uddannelsesbaggrund
 - Aktuelt arbejde
 - Forventninger til i dag

Begrebsmæssige betragtninger

- Hvilken faglig og konceptuel ramme
 - Daglig tale
 - Socialpsykologisk
 - Filosofisk
 - Psykologisk
 - Psykiatrisk/Psykopatologisk

Historiske betragtninger

- Den græske myte om Narcissus
- Ellis, 1898, "Auto eroticism. A psychological study"
- Näcke, 1899, artikel omhandlende seksuel perversion
- Freud 1910, "Three essays on the theory of sexuality"
 - Fase i udviklingen af homoseksualitet
- Freud 1914, "On Narcissism"
 - Introducerer begrebet primær og sekundær narcissisme
- Waelder, 1925, beskriver narcissistiske karakteristika
- Freud, 1931, beskriver den "narcissistiske karakter type"
- Reich, 1933, beskriver den "narcissistiske-falliske karakter"

- Pulver, 1970, beskriver kliniske narcissistiske træk
- Stolorow, 1975, foreslår en funktionel definition af narcissisme
- Kernberg 1967, borderline personlighedsorganisering
 - 1975 Borderline Conditions and Pathological Narcissism
 - 1984 Severe Personality Disorders
- Kohut
 - 1971 Analysis of the Self
 - 1977 The restoration of the Self

DSM og ICD

- DSM-III, 1980, Narcissistic Personality Disorder, NPD
- DSM-IV, 1994, Narcissistic Personality Disorder, NPD
 - 5 ud af 9 kriterier
- DSM 5, 2013
 - PD arbejdsgruppen foreslog en træk-baseret model for personlighedsforstyrrelser
 - Der kunne ikke opnå konsensus
 - Den tidligere model blev bevaret, og den nye model, blev vedhæftet som appendix
 - AMPD, Alternative Model for Personality Disorders

ICD-10, findes under F60.8, Andre personlighedsforstyrrelser

***Tarzan is not afraid of lions,
because he believes himself, Tarzan***

Sund Narcissisme

- Modulerer og bevarer selvfølelsen hos raske individer
- Evne til at oprethold et positivt selvbillede og selvagtelse
- Selvoprettelsesdrift
- Konkurrence lyst
- Opretholder almindelig kapacitet for empati og medfølelse
- Understøtter evnen til at forme og fastholde gensidige relationer baseret på nærhed, tolerance, gensidig forståelse og tilfredsstillelse

- Øvelse:

- Hvem/hvad drømte du om at være da du var 5 år gammel?
- Hvem/hvad drømte du om at være da du var 15 år gammel?
- Hvem/hvad drømte du om at være da du var 25 år gammel?

Narcissismen moduleres gennem vores korrigerende livserfaringer

- Kærestebrud
- Dumpe eksamen
- Ikke få/miste arbejde
- Tabe konkurrencer
- Tabe penge
- Ulykkelig kærlighed
- Falmende ungdom og skønhed
- Osv, osv, osv...

THE RETURN OF TARZAN

EDGAR RICE BURROUGHS

Patologisk Narcissisme

- Når den normale narcissisme ikke udvikles, opstår patologiske narcissisme
- Kontinuum fra lettere narcissistiske forstyrrelser til malign narcissisme
- Funktionsnedsættelse i forhold til:
 - Intra-psykisk: selvopfattelse og affekt regulering
 - Interpersonelt: relationelle vanskeligheder på det private, sociale og arbejdsmæssige område

- Patologisk narcissisme er således et udtryk for manglende evne til at regulerer selvfølelsen
- Selvfølelsen reguleres ud fra et falsk, grandiose selv
- Trusler mod det grandiose selv opleves som potentielt ødelæggende for patienten
- Alle trusler mod det grandiose selv må derfor undgås

Oplevelse af potentielle trusler mod det grandiose selv undgås ved

- Projektion af uønskede følelser (skam, aggression, mindreværd, ydmygelse)
- Devaluering af andre, der truer selvfølelsen, eller minder om uønskede sider af en selv
- Idealisering af dem der understøtter det grandiose selv, eller minder om idealiserede oplevelser af en selv
- Fornægten af uønskede impulser og følelser som skam, misundelse og aggression
- Fantasier om omnipotens og magt
- Undertrykkelse af empati

- Afvisning af kritik og modangreb
- Narcissistisk vrede
- Prokrastination
- Undgåelse af social kontakt der kan udfordre selvbilledet
- Ubevidst udnyttelse af andre
- Løgn og omskrivning af sandheden
- Prale
- Mytomani
- Tilbageholdenhed i kæresterelationer, afbrudte forhold

Teoretisk forståelse af patologisk narcissisme

- Freud:

- Primær narcissisme er normalt udviklingstrin, egolibido
- Efterfølgende opstår objektlibido
- Sekundær narcissisme er når objektlibido bliver tilbageført til egoet , og er en moden form for narcissisme
- Primær og sekundær narcissisme er normale udviklingstrin
- Vanskeligheder i overgangen mellem de to faser, kan føre til narcissisme, med udvikling af et illusorisk, ideelt selv

- Kohut:

- "Arrested development" mangelful og bremset udvikling af selvet

- Kernberg:

- Identitesdiffusion: mangelful dannelse af subjekt-objekt dyaden
- Malign narcissisme

Elsa Ronningstam

Psykolog,Psykoanalytiker

- Grandiositet
- Interpersonelle relationer, i sær mangelful empati og heraf følgende udnyttende adfærd
- Reaktivitet
- Mangelful affekt regulering og humørsvingninger
- Mangelful social og moralsk tilpasning

Mangelful empati fører til

- Mangelful motivation, nysgerrighed, interesse og social tilbagetrækning
- Underudviklet evne til at adskille sig selv-og andre (self-other)
- Selv- centreret
- Følelsesmæssig dysregulering, lav affekt tolerance
- Mangelful over-jeg funktion

Diagnostiske kriterier DSM

Et gennemgående mønster præget af grandiositet, behov for beundring, mangel på empati, som starter i den tidlige voksenalder og er tilstede i mange sammenhænge, og opfylder fem ud af de følgende kriterier:

1. En grandios opfattelse af ens egen betydning (overdriver præstationer og evner og forventer at blive opfattet som overlegen uden at vise til tilsvarende bedrifter)
2. Er optaget af fantasier om ubegrænset succes, magt, udmærkelse, skønhed eller idealiseret kærlighed
3. Mener han eller hun er speciel og unik, og kan kun forstås af, eller relatere til tilsvarende specielle personer eller personer af høj status
4. Har brug for overdreven beundring
5. Har en opfattelse af berettigelse
6. Er interpersonelt udnyttende
7. Mangler empati, ønsker ikke at genkende eller identificere sig med andres følelser og behov
8. Er ofte misundelig på andre eller tror andre er misundelige på ham eller hende
9. Udviser arrogant, hovmodig adfærd eller holdninger

Diskrepans mellem diagnose og klinisk fænotype

- Epidemiologiske studier finder lavere prævalens af NPD end forventelig
- Ikke kliniske populationer: 0-6.2% (Ronningstam 2011)
- Kliniske populationer: 1-5% (Stinton)
- Nuværende diagnostiske kriterier beskriver de ekstroverte, selvsikre og arrogante narcissist
- Beskriver ikke den stille, sårbare narcissist

Kliniske Fænotyper

- Narcissisme kan manifesteres som grandios eller sårbar narcissisme
- De to poler kan findes i samme patient, og kan fluktuere
- Narcissismen udtryk kan være synlig eller skjult, ”overt or covert”
- Der kan således ses:
 - Synlig og skjult grandiose narcissisme
 - Synlig og skjult sårbar narcissisme

Tom Cruise i Magnolia

Respect the cock

VS

Woody Allen i Antz

I feel so insignificant

Den sårbare narcissist

- Følsom, genert, hæmmet
- Sårbar
- Skamfuld
- Socialt tilbagetrukket
- Indre grandiose fantasier
- Selv kritisk
- Frygt for nederlag
- Manglende glæde over egne opnáelser
- Kan fremstå empatiske, men mangler fornemmelse for andres behov
- Overopmærksom overfor andres indtryk af dem

Ron Gabbard

- Oblivios Narcissist
 - Ingen opfattelse af andres reaktioner
 - Arrogant og aggressiv
 - Selv optaget
 - Centrum for opmærksomheden
 - Har en "afsender" men ingen "modtager"
 - Tilsyneladende ufølsom overfor at blive såret af andre

- Hypervigilant narcissist

- Meget følsom overfor andres reaktioner
- Hæmmet, genert, selv-udslettende
- Vender opmærksomhedsfokus mod andre, i stedet for en selv
- Undgår at være centrum for opmærksomheden
- Lytter altid meget efter tegn på misbilligelse eller kritik
- Bliver nemt såret, disponeret til at skamme sig eller føle sig ydmyget

Co-morbiditet

- Narcissister henvender sig ofte for behandling af tilstødende psykiske lidelser
 - Depression
 - Angst
 - Misbrug
 - Andre personlighedsforstyrrelser
 - Emotionel ustabil personlighedsstruktur
 - Ængstelig evasiv personlighedsstruktur
 - Paranoid personlighedsstruktur

	Comobiditet med NPD	NPD som comorbid diagnose ved anden lidelse
Skizofreni		5-16%
Bipolar lidelse	5-11%	0-8%
Unipolar depression	42-50%	0-16%
Angstlidelser	0-5%	
Angstlidelse samt depression	8-15%	
Spiseforstyrrelser	2-4%	
Alkohol Misbrug	0-18%	
Andet misbrug	5-10%	

Hvordan kan man genkende den narcissistiske patologi i det kliniske møde med patienten?

- Devaluerende, udfordrende, arrogant, anklagende
- Idealiserende
- Forventer særbehandling
- Overfladisk og bagatelliserende
- Udad projicerende
- Bortforklarende
- Selvoptaget og selvcentreret i beskrivelser
- Opfattelse af relationer mangler dybde

- Behov for at prale og få anerkendelse
- Mistænksom og mistroisk
- Afglidende i forhold til skamfulde følelser
- Perfektionistisk
- Behov for at styre samtalen/terapien
- Overfortolkende for dine udsagn omkring ham
- Ringe øjenkontakt
- Charmerende og underholdende
- Ikke-typisk kliniske manifestationer af andre lidelser
 - Depression: uden neurovegetative symptomer, tidsmæssig afgrænsning
 - Angst: uden panikanfald eller fysiske symptomer
 - Suicidal ideation har afstraffende karakter

- Bitterhed og sårede følelser
- Letvakte følelser, at hurtigt reagere med vrede og irritation
- Svigefuld og uærlig adfærd
- Kriminelle handlinger
- Utroskab
- Konflikter i privatliv og arbejdsliv
- Overfladiske sociale relationer
- Tendens til kedsomhed
- Manglende interesse for andres problemer eller historier
- Manglende forståelse af konsekvens og effekt af egne handlinger for andre

Hvad føler du når du sidder overfor den narcissistiske patient?

- Irritation
- Provokation
- Kedsomhed
- Overflødhed (er jeg bare et spejl?)
- Behov for at forsvare dig
- Behov for at konfrontere patienten
- Afsky
- Afmagt
- Afvisning

- Pinlighed
- Skamfuldhed
- Selvkritik
- Vrede
- Opgivenhed
- Sadisme (lyst til jorde patienten)
- Imkompetence
- Idealisering
- Beundring

HUSK SUPERVISION!!

Hvordan ser den skandinaviske narcissist ud?

- Grandiositet ofte maskeret som:
 - Generthed
 - Masochisme
 - Mindreværd
 - Overfølsom for andres meninger og kritik
 - Prokrastination
 - Depressivitet
 - Ængstelig/evasiv problematik

Nicholas Cage i Vampire Kiss

Robert Bierman, 1988

- Hvilke manifestationer af narcissisme ser du?
- Hvad gør terapeuten?

Behandling af narcissistiske forstyrrelser

- De fleste behandling principper er baseret på klinisk empiri og teorier udledt af klinisk erfaring
- De fleste søger behandling for andre symptomer
- Nogle opsøger behandling på grund af krav fra pårørende, arbejdsgiver eller retslige instanser
- Den narcissistiske forstyrrelse kan være svær at få øje på
 - Tilsyneladende højt funktions niveau
 - Patienten virker selvsikker og kompetent
 - Selvusikkerheden er skjult af beskyttende, selvhævdende holdninger og adfærd
 - Slørende symptomer (depressive symptomer kan sløre grandiositet)
 - Patienten kan være vævende, have svært ved at formulere behandlingsmål

Kohut

- Narcissisme opstår på grund af moderens mangelfulde omsorg for barnet
- Selvet dannes fra det grandiose selv og det idealiserede forældre imago
- Det grandiose selv transformeres til sunde ambitioner
- Det idealiserede forældre imago transformeres til indre værdier og idealer
- Arkaiske selvobjekt repræsentationer udvikler sig til modne selvobjekter
- Narcissistiske forstyrrelser er deficit i normal selv udvikling

- Behandlingsmetoden er klassisk analytisk
 - "Analysens formål er at gøre ubevidste processer bevidste"
 - Empatisk lytning (acceptere arkaiske selvopfattelser og umoden logik)
 - Grandiositet, omnipotens, sadomasochisme, eller narcissistisk vrede
 - Frie associationer
 - Overføring og modoverføring (synliggør patientens psykopatologiske mønstre)
 - Tolkning (tager udgangspunkt i den arkaiske matrix, snarere end indhold)

Typiske mønstre for overføring

- Spejloverføring
 - terapeut passiv modtager, spejl, ekko
- Idealiseret overføring
 - hvorved patienten tør at knytte sig til terapeuten som er omnipotent
- Tvillinge/Alter-ego overføring
 - validerer patientens opfattelse af sig selv

Tre trins proces

- Identificere patientens generelle forsvar
- Tillade overføringen at finde sted
- Empatisk udveksling mellem patient og terapeut, der tillader patienten at genkende sine mønstre

Kernberg

Tranference Focused Therapy, TFP

- Teori: objektrelationsteori
- Dannelse af objektrelations dyader gennem følelsesmæssigt ladede interpersonelle oplevelser
- Disse organiserer ens oplevelser af sig selv og andre
- Subjekt-objekts oplevelser er i starten sort-hvid
- Nuanceres gennem udviklingen
- Narcissistiske forstyrrelser, opnår ikke integration
- Identitesdiffusion

Dele af selvet der er dysfunktionelle

- Patologi af selvet
 - Falskt grandios selv
- Patologi i relationer
 - Misundelse, selvhævdelse, udnyttelse, manglende tillid og empati
- Patologi af overjeget
 - Hæmmer evner til at føle sorg og være i kontakt med følelser af skam
- Kronisk tilstand af tomhed
 - Misbrug eller spændingssøgende adfærd

Sværhedsgrader

- Neurotisk
- Borderline
 - High level functioning
 - Low level functioning
- Malign narcissisme
 - Antisocial adfærd
 - Paranoide træk
 - Egosynton aggression

Terapeutiske udfordringer

- Overføring
 - Normal/neurotisk, stabil
 - Borderline, fluktuerende
 - Garderet og paranoid
- Suicidalitet
 - Ikke impulsiv, men beregnede og afstraffende

Trin i det terapeutiske forløb

- Formuler en kontrakt for terapien
 - Rammer, betaling, misbrug, selvskadende adfærd
- Definer den dominerende objektrelation
 - Aktiveres gennem overføring i terapien
 - Grandiose vs insignifikante/mindreværdige andre
 - Identificer hvilken pol der er aktiveret
 - Skam, misundelse, frygt for afhængighed
- Ombytning af roller
 - Tillad patienten at komme i kontakt med undertrykte sider af selvet
- Analyse af det grandiose selv
 - Belys hvordan de to poler oplever som dissocierede
 - Hjælp patienten til at få en samlet oplevelse af sig selv og terapeuten, som eksempel på en gensidig relation

Schema Terapi

Jeffrey Young

- Schema: grundlæggende opfattelser af en selv
- Modes: Adfærdsmønstre
- Coping: Måder at undgå at komme i kontakt med maladaptive schema
- Maladaptive schema, baggrund i oplevelser i barndom

- Assessment
 - Identifier maladaptive schemas
 - Psyko edukation omkring schemas
- Forandringsfasen
 - Teknikker til at modificere relevante schema
 - Kognitive interventioner
 - Eksperimentelle teknikker
 - Terapeutisk relation
 - Bryde adfærdsmønstre

- Schema
 - Defekthed/forkerthed
 - Mangel på kærlig kontakt
- Mode
 - Ydmyget/mindreværdigt barn mode
 - Ensomt barn mode
- Coping
 - Fører til selvoovervurderende mode
- Schema
 - Særstatus schema
- Mode
 - Impulsivt forkælet barn
 - Ensomt barn mode
- Coping
 - Dulmende skjold

Elsa Ronningstam

- I tilrettelæggelsen af terapien skal man tage hensyn til forskellen mellem patientens ydre fremtoning og indre oplevelse af sig selv
- Patienten er ofte garderet og overfølsom, og bliver let krænket og provokeret i mødet med terapeuten
- Vær tålmodig og lad patienten formulere sit eget narrativ
- Husk at grandiositeten er et psykisk forsvar, vent med at udfordre den indtil der er opnået alliance
- Identificer og afklar patientens egen opfattelse af sine vanskeligheder
- Udform en plan og mål for behandlingen

At opbygge en terapeutisk alliance med patienten

- Første trin er at afdække hvorfor patienten har søgt behandling
- Identificer vanskelige områder og formuler en terapeutisk kontrakt
- Lad patienten konstruere et narrativ omkring sit liv (læg mærke til brud i sammenhæng, spring i logik og fluktuationer)
- Tag højde for misbrug, perfektionisme, co-morbid personlighedsforstyrrelse eller suicidalitet
- Forvent modvilje mod behandling, og tendens til at provokere, kontrollere og dominere
- Vær opmærksom, lyttende, gå med modstanden
- Respekt, vedholdenhed, opmærksomhed på hvad patienten kommunikerer

Trin i behandlingen

- Validering
- Psyko edukation
- Afklaring (clarification)
- Undersøgelse (exploration)
- Tolkning

Validering

- Identificer patientens grund til at søge behandling
- Lyt til patientens opfattelse af problemet
- Støt og hjælp patienten til at danne et sammenhængende narrativ omkring indre oplevelser

Psyko edukation

- Adressere den narcissistiske patologi
- Forklare diagnosen, og komme med eksempler fra det patienten har fortalt
- Italesætte tendenser til
 - Perfektionisme "du har en høj forventning til dig selv og andre"
 - Usikkerhed og sårbarhed
 - Fokuserer på de vanskeligheder patienten oplever "det lader til du oplever andre tit tager fejl af dig, måske føler du at du brænder inde med dine talenter"

Afklaring

- Opbyg en gensidig forståelse af forventningerne mellem terapeut og patient

Undersøgelse

- Fokuser på patientens divergerende og uforenelige oplevelser af sig selv og andre
- Italesæt spring i logik og sammenhæng

Tolkning

- Hjælp patienten til at danne meningsfulde formuleringer omkring sine problemer
- Forstå og identificere:
 - Overlegenhed
 - Selvhævdende strategier
 - Følelser af mindreværd
 - Faktorer der fører til tab af selvfølelse
- Identificer kompetencer, styrker og muligheder
- Gradvis fokuser på patienten kritik og overføring
- Hjælp patienten til at integrere realitetskorrigerende livserfaringer

**Når du sidder overfor den
narcissistiske patient**

HUSK AT

Narcissisten er ensom

Narcissisten er alene

Narcissisten har svært ved at se sig selv

**Narcissisten er bange for hvad han
kan få øje på derinde**

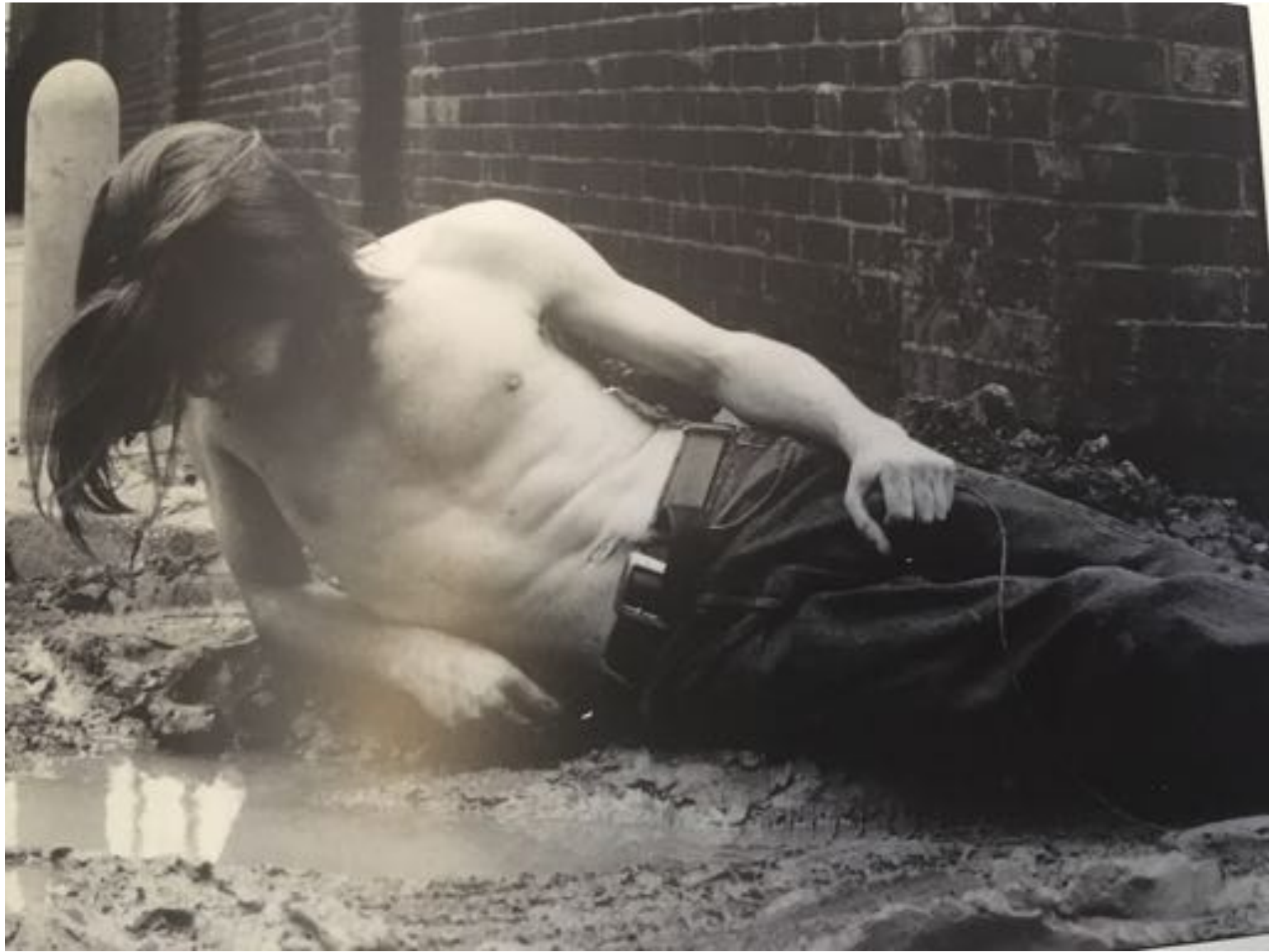
Narcissisten har svært ved at kunne lide nogle dele af sig selv

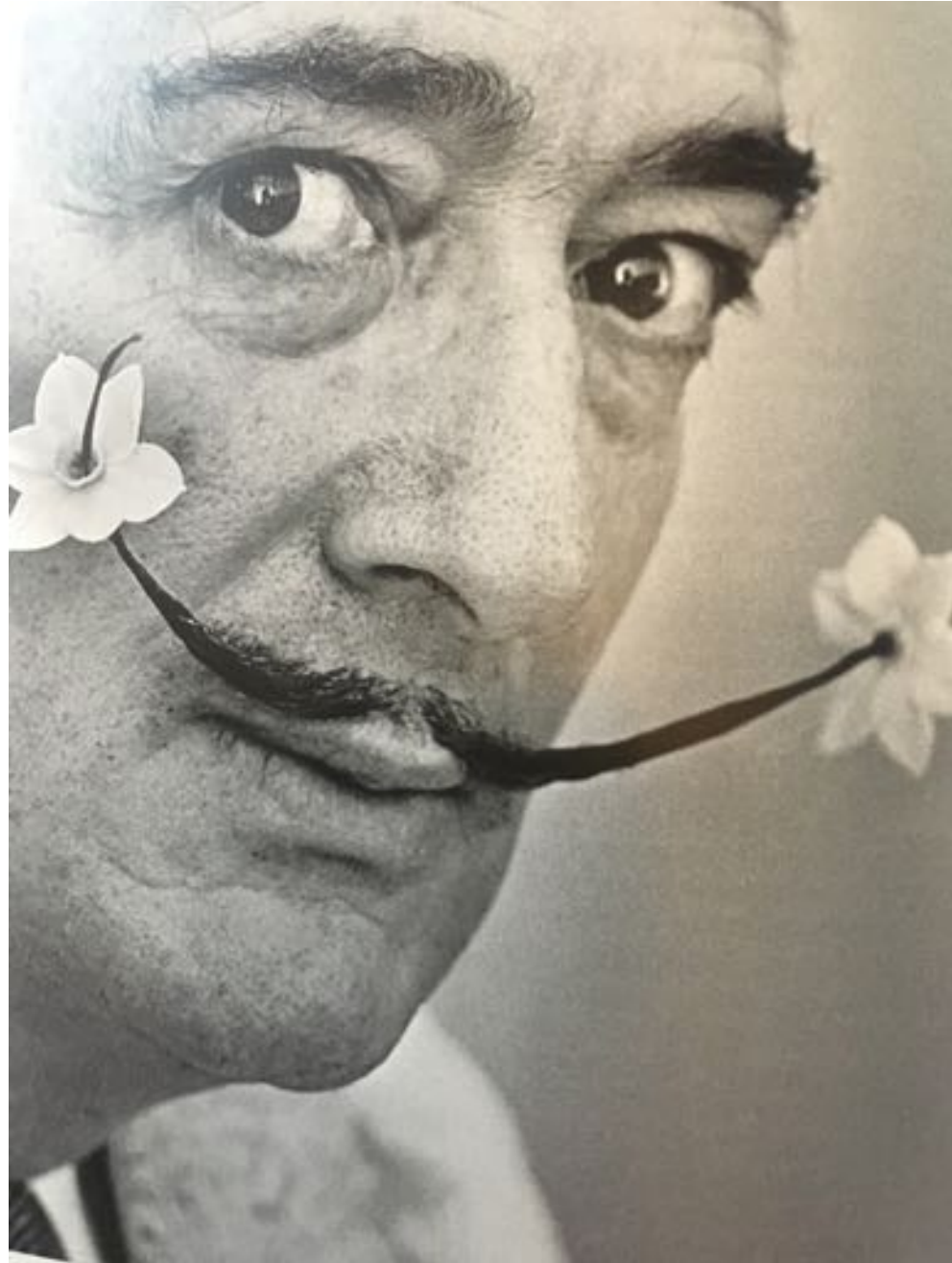
**Narcissisten vil heller hvile i
fantasiernes utopia**

**Narcissisten er bange for at der ikke er
noget at få øje på derinde**

**Narcissisten er bange for at du ikke
kan se ham**

**Narcissisten er absorberet
i sin indre verden**

**Narcissisten ser sig selv
ikke dig**

Narcissisten er usikker

Referencer

- Akhtar S., 1989, Narcissistic Personality Disorder, Descriptive Features and Differential Diagnosis, Psychiatric Clinics of North America 12; 505-530, W.B. Sanders Company
- Akhtar S. 1982, Broken Structures, Severe personality Disorders and Their Treatment, Jason Aronson, University of Michigan
- American Psychiatric Association 1994, Diagnostic and Statistitcal Manual of Mental Disorders, 4th ed., Washington, DC; American Psychiatric Publishing
- American Psychiatric Association 2013, Diagnostic and Statistitcal Manual of Mental Disorders, 5th ed., Washington, DC; American Psychiatric Publishing
- Auerbach J.S., 1993, The origins of narcissism and narcissistic personality disorder. A theoretical and empirical reformulation. In Masling J.M. & Bornstein R.F. (Eds.) Psychoanalytical perspectives on psychopathology (pp 43-110). Washington D.C., American psychological Association
- Baskin-Sommers A., Ronningstam E., Krusemark E., 2014, Empathy in Narcissistic Personality Disorder: From Clinical and Empirical Perspectives, American Psychological Association, 1949-2715/13
- Behary W., Dieckmann E., 2011, Schema Therapy for Narcissism: The Art of Empathic Confrontation, Limit-Setting, and Leverage, in Campell W.K., Miller J.D., The Handbook of Narcissism and Nacissistic Personality Disorder, Theoretical Approaches, Empirical Findings and Treamtments, John Wiley & Sons, Inc, Hoboken New Jersey
- Behary W., Dieckmann E., 2013, Schema Therapy fpr Pathological Narcissism: The Art of Reparenting, in Ogrodniczuk J.S., Understanding and Treating Pathological Narcisatrisim, Washington DC, American Psychological Association
- Bender DS, Morey LC, Skodol AE. 2011, Toward a model for assessing level of personality functioning in DSM-5, part I: a review of theory and methods, J Pers. Assess. Jul; 93(4): 332-46
- Bowlby J., Attachment and Loss, 1969, Vol.1: Attachment. New York, Basic Books

- Cain N.M., Pincus A.L., Ansell E.B., 2008, Narcissism at the crossroads: Phenotypic description of pathological narcissism across clinical theory, social/personality psychology, and psychiatric diagnosis, *Clinical Psychology Review* 28, pp. 638-656
- Cukrowicz K.C., Poindexter E.K., Joiner T.E., 2011, Cognitive Behavioural Approaches to the Treatment of Narcissistic Personality Disorder, in Campell W.K., Miller J.D., *The Handbook of Narcissism and Narcissistic Personality Disorder, Theoretical Approaches, Empirical Findings and Treatments*, John Wiley & Sons, Inc, Hoboken New Jersey
- Dhawan N., Kunik M.E., Oldham J., Coverdale J., 2010, Prevalence and treatment of narcissistic personality disorder in the community: a systematic review, *Comprehensive Psychiatry* 51:333-339
- Diamond D. 2011, Yeomans F., Levy K., Psychodynamic Psychotherapy for Narcissistic Personality, in Campell W.K., Miller J.D., *The Handbook of Narcissism and Narcissistic Personality Disorder, Theoretical Approaches, Empirical Findings and Treatments*, John Wiley & Sons, Inc, Hoboken New Jersey
- Dickinson K.A., Pincus A.L., 2003, Interpersonal analysis of grandiose and vulnerable narcissism, *Journal of Personality Disorders*, 17(3), pp188-207
- Ekselius L., 1994, *Personality disorders in the DSM-III-R (disputas)* Uppsala University
- Ellison W.D., Levy K.N., Cain N., Ansell E.B., Pincus A.L., 2013, *Journal of Personality Assessment*, 95(3), 291-300
- Freeman A., Fox Suzy, 2013, *Cognitive Behavioural Perspectives on the Theory and Treatment of the Narcissistic Character*, in Ogrodniczuk J.S., *Understanding and Treating Pathological Narcissism*, Washington DC, American Psychological Association
- Gabbard G.O. 1998, *Transference and Countertransference in the Treatment of Narcissistic Patients*, in Ronningstam E., *Disorders of Narcissism, Diagnostic, Clinical and Empirical Implications*, Washington DC, American Psychiatric Press, Inc
- Gabbard G. O., 2005, *Psychodynamic Psychiatry in Clinical Practice*, American Psychiatric Publishing

- Gabbard G., 2013, Countertransference Issues in the Treatment of Pathological Narcissism, in Ogrodniczuk J.S., Understanding and Treating Pathological Narcissism, Washington DC, American Psychological Ass.
- Huprich S.K., 2014, Malignant self-regard: a self-structure enhancing the understanding of masochistic, depressive, and vulnerably narcissistic personalities, Harv Rev Psychiatry. **2014** Sep-Oct;22(5):295-305
- Karterud S., Øien M., Pedersen G., 2010, Validity aspects of the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fourth Edition, narcissistic personality disorder construct, [Compr Psychiatry](#). Sep-Oct; 52(5): 517-26
- Kernberg O., 1975, Borderline Conditions and Pathological Narcissism, Rowman & Littlefield Publishers
- Kernberg O., 1984, Severe Personality Disorders, Psychotherapeutic Strategies, New Haven, Yale Univ. Press
- Kernberg O., 2007, The almost untreatable Narcissistic patient, J Am Psychoanal Association, 55, 503-539
- Kernberg O.F., Yeomans F.E. 2012, Borderline Personality Disorder, Bipolar Disorder, Attention Deficit/Hyperactive Disorder and narcissistic Personality Disorder: Practical Differential Diagnosis, Bull Menninger Clin. 2013 Winter;77(1):1-22.
- Kernberg O., 2014, An overview of the treatment of severe narcissistic pathology, Int J Psychoanal, 95:865-888
- Kohut H., 1971, The analysis of the Self- A systematic approach to the Psychoanalytic Treatment of narcissistic Personality Disorder, University of Chicago Press
- Kohut H., 1977, The Restoration of the Self, University of Chicago Press
 Ronningstam E., 2012, Alliance building and Narcissistic Personality Disorder, Journal of Clinical psychology, Vol. 68(8), 943-953

- Kringle E., Torgersen S., Cramer V., 2001, A Norwegian Psychiatric Epidemiological Study. *Am J Psychiatry*; 158(7): 1091-8
- Krueger R, Derringer J., Markon KE., Watson D., Skodol AE., 2012, Initial construction of a maladaptive personality trait model and inventory for DSM-5, *Psychological Medicine*, 42, 1879-1890
- Lieberman M.D., 2013, Kohut's Self Psychology Approach to Treating Pathological Narcissism, in Ogrodniczuk J.S., *Understanding and Treating Pathological Narcissism*, Washington DC, American Psychological Association
- Millon, 1981, *Disorders of Personality*, John Wiley & Sons, Inc.
- Morey LC. 1988. [Personality disorders in DSM-III and DSM-III-R: convergence, coverage, and internal consistency](#). *Am J Psychiatry*, 145(5): 573-7
- Morey, L. C., Berghuis, H., Bender, D. S., Verheul, R., Krueger, R. F., & Skodol, A. E., 2011, Toward a Model for Assessing Level of Personality Functioning in DSM-5, Part II: Empirical Articulation of a Core Dimension of Personality Pathology. *Journal of Personality Assessment*, 93(4), 347-353.
- Ornstein P.H., 1998, *Psychoanalysis of Patients With Primary Self-Disorder: A Self Psychological Perspective*, in Ronningstam E., *Disorders of Narcissism, Diagnostic, Clinical and Empirical Implications*, Washington DC, American Psychiatric Press, Inc
- Pepper CM, Klein DN, Anderson RL, Riso LP, Ouimette PC, Lizardi H, 1995, DSM-III-R axis II comorbidity in dysthymia and major depression. *Am J Psychiatry*, 152(2): 239-47
- Pincus AL, Ansell EB, Pimentel CA, Cain NM, Wright AG, Levy KN, 2009, Initial construction and validation of the Pathological Narcissism Inventory, *Psychol. Assess. Sep*; 21(3), pp. 365-79
- Pincus A.L., Luckowitsky M.R., *Pathological Narcissism and Narcissistic Personality Disorder*, 2010, *Annu. Rev. Psychol.* 6; 421-46

- Pincus A.L., Wright A.G.C., Cain N., 2014, Narcissitic Grandiosity and Narcissistic Vulnerability in Psychotherapy, American Psychological Association, 1949-2715/14
- Plakun EM. 1987, [Distinguishing narcissistic and borderline personality disorders using DSM-III criteria.](#) Compr Psychiatry, 28(5): 437-43.
- Reed-Knight B., Fischer S. 2011, Treatment of Narcissitic Personality Disorder Symptoms in a Dialectical behavioural Therapy Framework: A Discussion and case Emample, in Campell W.K., Miller J.D., The Handbook of Narcissism and Nacissistic Personality Disorder, Theoretical Approaches, Enpirical Findings and Treamtments, John Wiley & Sons, Inc, Hoboken New Jersey
- Ronningstam E, 2010, Narcissistic Personality Disorder: A current review, Curr Psychiatry Rep., 12:68-75
- Ronningstam E., 1995, Psychiatry, Volume1, chapter 18, Lippincott-Raven
- Ronningstam E. 2009, Narcissistic Personality Disorder: Facing DSM-V, Psychiatric Annals, 39:3
- Ronningstam E. 2011, Narcissistic Personality Disorder in DSM V- In support of retaining a significant diagnosis, Journal of Personality Disorders, 25(2), 248-259
- Ronningstam E., 1996, Pathological Narcissism and Narcissistic Personality Disorder in Axis 1 Disorders, Harvard review of Psychiatry, Vol. 3, No 6, 326-340
- Ronningstam EF, Maltzberger JT., 1998, [Pathological narcissism and sudden suicide-related collapse.](#) Suicide Life Threat Behav. Fall; 28(3): 261-71.
- Ronningstam E., Gunderson J., 1988, Narcissistic Ttaits in Psychiatric Patients, Comprehensive Psychiatry, Vol. 29, No. 6, pp. 545-549

- Ronningstam E., 2014, Narcissitic Personality Disorder, in Gabbard G.O., Treatment of Psychiatric Disorders, 5th ed., Washington DC, American Psychiatric Publishing
- Ronningstam E., 2013, An Update on Narcissistic personality Disorder, [Curr Opin Psychiatry](#). Jan;26(1):102-6
- Ronningstam E., Narcissistic Personality Disorder: A Clinical Perspective, 2011, Journal of Psychiatric Practice Vol 17, No.2
- Ronningstam E., Weinberg I., 2013, Narcissistic Personality Disorder: Progress in Recognition and Treatment, Focus, Vol. XI, No.2
- Ronningstam E., 2012, Alliance Building and Narcissistic personality Disorder, Journal of Clinical Psychology, Vol 68(8), 943-953
- Russ E., Shedler J., Bradley R., Westen D., 2008, Refining the construct of Narcissistic Personality Disorder: Diagnostic criteria and subtypes, Am J Psychiatry 165 ,1473-1481
- Shedler J, Westen D., 2004, Dimensions of Personality Pathology: An Alternative to the Five –Factor Model, Am J Psychiatry 161:10, pp1743-1754
- Simonsen S., Simonsen E., 2011, Comorbidity Between Narcissistic Personality Disorder and Axis I Diagnosis, in Campbell W.K., Miller J.D., The Handbook of Narcissism and Narcissistic Personality Disorder, Theoretical Approaches, Empirical Findings and Treatments, John Wiley & Sons, Inc, Hoboken NJ
- Stern B.L., Yeomans F., Diamond D., Kernberg O., 2013, Transference-Focused Psychotherapy for Narcissistic Personality, in Ogrodniczuk J.S., Understanding and Treating Pathological Narcissism, Washington DC, American Psychological Association
- Stinson F.S., Dawson D.A., Goldstein R.B., Chou S.P., Huang B., Smith S.M., Ruan J., Pulay A., Saha T.D., Pickering R.P., Grant B.F., 2008, Prevalence, correlates, disability, and comorbidity of DSM-IV Narcissistic Personality Disorder: Results from the Wave 2 National Epidemiological Survey on Alcohol and related Conditions, J Clin. Psychiatry, 69 (7): 1033-1045

- Stormberg D., Ronningstam E., Gunderson J., Tohen M., 1998, Brief communication: Pathological Narcissism in Bipolar Disorder Patients, *Journal of Personality Disorders*, 12(2), 179-185
- Westen D., Shedler J., 1999, Revising and Assessing axis II, Part 1: Developing a clinically and empirically valid assessment method, *Am J Psychiatry*, 156(2):258-72
- Westen D. Shedler J., 1999, Revising and assessing axis II, Part II: Toward an empirically based and clinically useful classification of personality disorder, *Am J Psychiatry*, 156(2) 273-85
- Widiger T., 2011, The Comorbidity of Narcissitic Personality Disorder With Other DSM-IV Personality Disorders, in Campell W.K., Miller J.D., *The Handbook of Narcissism and Narcissistic Personality Disorder, Theoretical Approaches, Empirical Findings and Treatments*, John Wiley & Sons, Inc, Hoboken N J
- Wink P., 1991, Two faces of Narcissus, *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 61, No.4, 590-597
- Young J., Flanagan C., 1998, Schema-Focused Therapy for Narcissitic Patients, in Ronningstam E., *Disorders of Narcissism, Diagnostic, Clinical and Empirical Implications*, Washington DC, American Psychiatric Press, Inc
- Zimmermann M., Rothschild L. & Chelminski I, 2005, The prevalence of DSM-IV personality disorders in psychiatric outpatients. *Am J Psychiatry*, 162, 1911-1918

